

Bácsmegyei Függetlenség

A BÁCSBODROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. Tanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 korona. Egyes szám ára 10 fillér.

A lapfajlagos:
„Bácsmegyei Függetlenségi
és 48-as Párt.”

Felolós szerkesztő:
PINTER GYULA.

Szerkesztőség: Csihás Benő-utca 3. szám.
A közlemények ide küldendők.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

A kerületi beosztás.

Akinek szeme van a látásra, látja, hogy évek óta minden törvényhozási és kormányzati akció konok következetességgel arra tör, hogy a mungó-uralom időtlen időig a nemzet nyakán maradjon. Ezt a célt szolgálja az ugynevezett választójogi reform. Ezt a célt szolgálja a választókerületek megállapításáról szóló törvény. S föltette mind a kettőre a koronát a községeknek a választó kerületekbe való beosztása. Ez az utóbbi azonban már tovább megy a mungó-uralom biztosításán; tullicitálja a többi perfid alkotást. Ez már nyílt testvérgyilkos munka és valóságos vértagadó merénylet; mert egyenesen a *magyarság politikai megsemmisítésére* törekszik s a hatalom kezelőivel szövetkezett magyarfaló nemzetiségek fölényét biztosítja az államalkotó magyar elem fölött.

Hogy milyen szembeszökően éles vonalakban domborodik ki ez a nemzetáruló törekvés a poliglott lakosságú Bácsbodrog vármegyében, azt kerületenként tételről-tételre kifogjuk mutatni. Ez a munka azonban nagy adathalmaz összegyűjtését teszi szükségessé és egész cikksorozatnak szolgáltat majdan bőséges anyagot. Ezuttal tehát csak nagy vonásokban és vázlatosan foglalkozunk ezzel a szomorúan érdekes kérdéssel; de előre is fölhívjuk olvasóink figyelmét az ide vonatkozó későbbi közleményeinkre; mert minden magyar embernek szükséges azt alaposan tudni, hogy micsoda istentelenségeket követett itt el a Vojnits báró mefisztofeleszi kezével dolgozó Tiszakormány.

Hogy ez a Vojnits-féle vandál munka a körvonalaiiban miképpen fest s hogy a vármegye községeit miképpen dobálták össze vissza az új választó kerületekbe, azt lapunk mai számának hirrovatában szemlélhetik olvasóink.

Látható abból a kimutatásból, hogy megszüntek mint választó kerületi központok: Bácsstóváros, Kölpény, Magyar-kanizsa, Ujverbász és Zenta (az utóbbinak az önálló kerületi jellege szűnt meg). Uj központok lettek Ófuta, Palánka, Kula, Topolya és Zenta (az utóbbi tehát önálló kerületből vármegyei kerület lett).

A *magyarkanizsai* választó kerülethez tartozott községeket a következő választó kerületekbe sorozták: Adát a *topolyaiba*; Magyar-kanizsát, Csantavért és Martonost a *zentaiba*; Moholt az *óbecseibe*.

Az óbecsei választó kerületből a régi községek közül hiányzik Bácsföldvár, Temerin és Tiszaistvánfalva. Bácsföldvart a *titelibe*, Tiszaistvánfalvát és Te-

merint az *ófutakiba* sorozták. A *regőcei* kerületből Vaskutat *Bajához* csatolták. A *bácsalmási* kerületben nincs változás. A *hódsági* kerületből Bácskereszturt, Veprődöt és Cservenkát a *topolyaihoz*, Gombost az *apatinihoz* csatolták. Viszont a *hódsági* kerületbe osztották Doroszlót, Bácsujfalut, Kölpényt, Ósóvét, Pincédet és Urszentivánt. A *kerényi* kerületből Bajsát a *topolyaihoz* osztották.

Ennek a beosztásnak eredményeképpen a kerületekben a lakosság számaránya, faj szerint megkülönböztetve — amint hevenyében megállapítanunk sikerült, a következő:

	Magyarság: (százalékban)	Nemzetiségek: (százalékban)
Apatin	34	66
Bácsalmás	68	32
Hódság	12	88
Kerény	28	72
Kula	39	61
Óbecse	58	42
Ófuta	26	74
Palánka	6	94
Regőce	35	65
Titel	17	83
Topolya	53	47
Zenta	94	6

Ebből a beszédes táblázatból mindenki láthatja, hogy az egész vármegyében mindössze négy kerület van olyan, (Bácsalmás, Óbecse, Topolya, Zenta) ahol a magyarság többségben van. A többi nyolc kerületet azonban a nemzetiségek abszolút fölényrel uralják. Ezt az eredményt azonban csak nagy fejtöréssel és mesterséges csoportosítással tudták kiforszírozni Vojnitsék.

De ne higgye senki, hogy mégis van hát négy olyan kerülete a vármegyének, ahol a magyarság a maga számbeli erejével dominálhat és dönthet a mandátum fölött. Szó sincs róla. Majd későbbi cikkeink során részletesen ki fogjuk mutatni, hogy a bacsalmási, óbecsei és topolyai kerületekben a magyarság fölénye csak illuzórius, mert a csekély számbeli tulsulyt nemcsak ellensúlyozni, hanem egyenesen nullifikálni fogja Vojnitsék aknamunkája, amely ugy lenyűgözi az ottani magyarság befolyásolható részét, hogy az a Vojnitsékkal szövetségben álló nemzetiségekkel fog egy istrágon huzni. A magyarságnak egyetlen biztos vára tehát csak Zenta lesz.

Pedig egy parányi jóakarattal és hazafisággal könnyű lett volna az óbecsei és topolyai kerületeket is a magyarság számára biztosítani. Ha például meghagyták volna Bácsföldvart és Temerint az óbecsei kerületben, akkor ott a számarány a következőleg állott volna: A magyarság 80 százalék, a nemzetiségek 20 százalék. S ha nem

csatolják Veprődöt és Cservenkát Topolyához, akkor Topolyán a számarány így alakult volna: Magyarság 60, nemzetiségek 40 százalék.

S ha már a magyarkanizsai kerületet pártérdekből kivégezték, akkor egy atomnyi magyar érzés mellett nem lett volna szabad a kanizsai kerület majnem összes községeit Zentához csapni, hanem azokat úgy lehetett volna beosztani, hogy a magyarság supremáciáját legalább még egy kerületben biztosíthatták volna. De ők Zentára koncentrálták a színmagyar népnek akkora tömegét, amelyből két kerület bizvást kitelne. Hadd fuladjanak bele ott a magyarok a maguk zsirjába. Ellenben a fajmagyar Doroszlót a hódsági kerületbe lökték; hadd vesszen ott el a nemzetiségi oceánban. A tulnyomóan magyar Bajsát pedig kiragadták a kerényi kerületből, hogy ott lefokozhassák a magyarság számarányát.

Arról, hogy ezt a perfidiát miért követték el s Magyarkanizsával és Zentával szemben az elvadult pártgyűlölségnek és bosszúnak milyen förtelmes alávalóságát produkálták, majd más alkalommal szólunk kimerítően.

A kérdésnek ez a része ugyanis már a pártszempontokat is érinti és mi itt nyomatékosan hangsúlyozzuk, hogy *mostani reflexzióink keretéből teljességgel kizártuk a pártszempontokat*. Nem arra gondolunk mi most, hogy miféle csoportosítás biztosíthat a függetlenségi pártnak, vagy a munkapártnak madátumokat; nem arra gondolunk, hogy egyik-másik kerületből a beosztás révén ellenzéki vagy kormánypárti kerületet lehet-e csinálni? Minket most sokkal magasabb gondolat vezet; tudniillik a magyarság supremáciájának a napi politika és a pártérdekek kicsinyességein messze fölül álló hazafias és nemzeti eszméje.

Vojnitsék elfajult gondolkozásának köréből, persze, teljességgel hiányzik ez az eszme. Ők csak a hatalom fenntartásának gondolata körül jártak a Vitus táncot s kielégíthetetlen uralkodási vágyuk Molochjának fölládoztak mindent, ami tisztességes hazafi előtt szent és sérthetetlen. Ez az őrjöngésig menő tobzódás pedig vagy a tökéletes erkölcsi színvakságnak a tanubizonyosága, vagy a legutálatosabb hazaárulás; vagy mind a kettő együttvéve.

Ezt a szentenciát cikksorozatunk későbbi részében még sokszor és többféleképpen lesz alkalmunk bizonyítékokkal támogatni. S ebben nem fog meggátolni bennünket semmi; még a sajtójogi törvényben fejünk fölé helyezett Damokles-kard sem.

Kell-e egyáltalán törvényszéki palotát építeni Zomborban?

írta: BUDAY GERŐ.

A napokban kezeimhez kaptam a városi közgyűlés azon határozatát, mellyel a kiküldött 20-as bizottság feloszlásától értesítenek. Igazán elcsodálkoztam azon, hogy miképp állhatott a polgármester ill. indítványai a közgyűlés elé. Az a polgármester, ki nem ismeri sem a helyi viszonyokat, még kevésbé pedig a város vezető-embereit, mert ha azok lelkébe látna, neki kellene az elsőnek lenni, aki kézzel-lábbal tiltakozik a 20-as bizottság feloszlása ellen. Azt mondja a polgármester, illetve a határozat, hogy a 20-as bizottság „nem képes a hozzá utalt ügyeket olyan gyors tempóban tárgyalni . . .” Itt csak felemlitem, hogy lett volna Fehér dr. ur itt akkor, mikor a 20-as bizottság a tisztviselők fizetését tárgyalta! Milyen *gyorsan tárgyalt, milyen hamar* ütött mindent nyélbe, sőt azt mondom, ha ebben a tempóban haladt volna tovább, akkor már első, sőt minta város lennénk.

Nem akarok e fölött értekezést érni, mert más a címe a cikknek, de nem hagyhatom szó nélkül Bruck Jenő bizottsági tag ama kijelentését, hogy Ő bevallotta, miszerint e *bizottság* nem dolgozott semmit. Igenis azt kellett volna mondani, én, *Bruck Jenő bizony nem dolgoztam* semmit. Akkor igazat mondott volna.

A 20-as bizottság feloszlásának eredménye már meg is látszott a március hó 27-én tartott közgyűlésen, mert tervszerűség nélkül, hirtelen előkapott tervek megoldását határozta el, úgy, hogyha azokat mind létesítenék, nem 100, hanem 150% pótdó lenne és a legfontosabb, mint például a vízvezeték és csatornázás ismét csak a jövő zenéje maradna.

Szükség nélkül, minden komolyságot nélkülöző határozat például a törvényszéki palota új helyének a kijelölése. Szerencse, hogy csak *előleg* határozták el és még hozzá bizottságot küldtek ki azzal, hogy még a szomszédos telek megvásárlását is vegye fel a kombinációba. A közgyűlés megelégedkezett arról, hogy szintén van közgyűlési és miniszterileg jóváhagyott határozat, mely kimondja, hogy a Függetlenségi kör helyére az iskolákat építi. E határozat megváltoztatva nincsen. Továbbá van közgyűlésileg kimondott és miniszterileg jóváhagyott határozat, mely szerint a törvényszéki palota a régi csendőrlaktanya helyére jön. Erre vannak már tervek, de meghiusult, hogy miért, azt Prokópy Imre barátom igen jól kifejtette.

A törvényszéki palotának új helye: a Kirchner-féle ház, Függetlenségi Kör és Polgári Kaszinó területe eszményileg szép; sőt a megtoldás, sőt a Szemző Gyula-féle házzal még szebb. De én azt hiszem ezt senkisé sem tarthatja komolynak, mert oly rengeteg drága telek volna, hogy ezen a pénzen már az iskolákat fellehetne építeni; mert a Kirchner-féle ház 76 ezer; Függetlenségi Kör 80 ezer; a Polgári Kaszinó 150 ezer és Szemző Gyula-féle ház legalább is 200 ezer korona. *Összesen 506 ezer korona.* Kérdem, lehet ezt komolyan venni? Képes erre Zombor városa? Nem gondolta meg a polgármester, hogy ezt saját pártja sem akarja. Jól tudják azok, hogy képviselő választás előtt állanak. Amikor a pótdó felemeléssel vagy leszállítással szoktak „dolgozni.”

De minek építeni törvényszéki palotát? Minek száz ezreket kidobálni? mikor erre szükség nincsen. Jól értsenek meg, nem azt mondom, hogy nem kell törvényszéki palota, sőt ellenkezőleg. Igen is kell.

De minek építeni, mikor van. Meg vagyok győződve, hogy maga a kormány ezt a megoldási módot fogja végre is hajtani. S így a városnak nem kell drága telket adni; a kormánynak meg nem kell drága palotát építeni.

Ugyanis köztudomásu dolog mindenki előtt, hogy még a *jelen ében a megyei közigazgatást államiasítani fogják.* Ez bevégzett tény. A megyei tisztviselők államiak lesznek, a megyei nyugdíjalap az állami pénztárba vonul, *a megyei épületek állami tulajdonná válnak.* Vagyis egyszóval megszűnik a régi megyei világ és helyébe jön a mindenható állam. Az alkotmányvédő bástyáknak csak romjai maradnak meg.

Az állam, mely épen nem dicsekedik rózsás pénzügyi állapotokkal, nagyon is megfogja gondolni, hogy építsen-e ott drága pénzen palotát, ahol erre szükség nincsen! Már pedig itt nálunk Zomborban nincsen erre szükség, mert ott van *a megyeháza, amelybe a törvényszék igen bőven elférhet*, sőt olyan épülete lenne a zombori törvényszéknek, hogy hozzá hasonlót keresni kell. Az államiasítás folytán a megyei árvaszékek részben a járássokba jönnek, így *megürülnek azok a helyek, melyeket eddig az árvaszékek elfoglaltak.*

Megürül a főispáni lakás, mert az államiasítás folytán egy főispán több megye élén fog állani. Az állam tehát a főispánnak nem természetbeni lakást, hanem lakbért fog adni.

Megürülhet az alispáni lakás, mert az állam nem olyan figyelmes, hogy **nőtlen** alispánnak 10 szobából álló lakást adjon, mikor az alispáni helyiségeket jobban tudja értékesíteni.

Megürül a főjegyzői lakás, mert nagyon kevés megye van hol a főjegyző bent lakik. Itt Zomborban is, mikor Sándor Béla volt a főjegyző, nem kapott lakást a megyeháznál. Azt lehet mondani, hogy az államiasítás folytán nagyon megüresedik a vármegyeház. Most kérdem, ha ez bekövetkezik, van szüksége az államnak arra, hogy itt nagy palotát építsen? Azt mondom, hogy nincsen.

Ami a megyei közgyűléseket illeti, azok már csak korcszülöttek lehetnek, tehát a közgyűlési teremből olyan végtárgyalási terem lesz, hogy még a Kuria is ülésezhet benne!

Az állam takarékos mindenben, tehát itt sem fog és nem is kell új palotát építeni; hanem csak a nagyon megsoványodott megyeházat törvényszéki palotává átalakítani, ahová a törvényszék egész teljében elférhet és el is fog férni.

Az itt elmondottakra nem gondol senki, mert ha előrelátó lenne a polgármester, nem állana elő megvalósíthatatlan tervvel, melyek olyannyira veszedelmek, a 20-as bizottság által javasolt beruházásokat ad graec calendas elodázza.

A törvényszéki palota miatt ne fájjon a fejünk, mert a fent előadottak alapján az állam maga megcsinálja, anélkül, hogy a város egy fillérrel is hozzájárulna.

Vegye a polgármester ur kezébe a csatornázás és vízvezeték ügyét; ez az első és legsürgősebb kérdés s ha emiatt emelik a pótdó, nem fog senki sem zugolódni; mert közszükséglet. Dixi!

Mozijegyadó.

Ne mondja senki többet azt, hogy Zombor városa a legutolsó helyen áll Magyarorszáig városai között.

Kezdünk már kievickélni, kezdünk már Csurog, Titel fölé helyezkedni, mert lesz — ha lesz — mozijegyadónk. De hogy is lehetne másként telekspekulációkba bocsájtani, hogy is lehetne félmilliókat két kézzel szórni, ha mozijegyadó nem volna. Szegény Juszticia igazságistennőnek, ha leszédnek szeméről a köteléket, elszégyelné magát, hogy ilyen tisztség viselésére kárhoztatta a sors.

Annnyiféle adót fizet már a magyar, hogy azt gondoltuk újabb módi adót úgy sem tudnak kieszelni; nyilván így gondolkodtak derék és tiszteletre méltó városatyáink, mert azért tudhatnak nyugodtan aludni s ezért nem is járnak statisztálni a közgyűlésekre.

Husvétii ajándéknak kellemes meglepetést hozott a legutóbbi közgyűlés Zombor város moziba járó közönségének a mozijegyadót. Valami új, ami ilyen formában sehol Magyarországon nincs, dacára annak, hogy a jó mungóképviselőknek úgy adták elő, hogy ez az adó forma, mint bevált intézmény Nagyváradon, nagyszerű jövedelmeket bitosít Tisza Pista megyéjének székhelyén. Szóval a Nagyváradról importált szabályrendeletet plagizálták egyszerűen, gondoltuk mi. Ezuttal csak azt sajnáljuk, hogy miért nem plagizáltak olyan sorrendben hogy például: teremtsünk olyan kereskedelmet, ipart, gyárat másfélezerrel több telefonelőfizetőt, villamos vasutat, vagy 30 pénzintézetet, 3 ezred katonaságot, no és azután talán jegyadót. Ha már plagizálunk legalább úgy plagizáljunk, hogy az itt is úgy beváljon, mint Nagyváradon.

No de mi Zomborban vagyunk, s ne csodálkozzunk azon, hogy nálunk még a csatládhoz tartozó, egyébként mindenre kapható városatyákat is becsapják. Tudniillik vigasztalódhatunk mi most már azon, hogy még sem előzőtt meg bennünket Moskovitz városa a jegyadóval, miénk az elsőség dicsősége. Autentikus helyről értesültem, hogy Nagyváradon nem kell büntetés pénzt fizetni a moziba járó publikumnak, ott az még bevezetve nincs s előreláthatólag nem is lesz.

Dehát nézzük a dolog komoly oldalát. Városunk *kulturtanácsnoka* a mozit, mint üzleti vállalkozást s mint kulturszolgálatot nem teljesítőt megadóztatandónak találja, ellenben nem adóztatandó meg a lóverseny, a színház, hangversenyek s tudományos előadások, amelyeknek tudományos voltát a kulturtanácsnok fogja ugylátszik megállapítani. A legfelső magaslaton álló magyarjaink előszeretettel szeretnek angol törvényekre és szokásokra hivatkozni. Hát igentisztelt kulturtanácsnok ur nézzen át Angliába. Ott a vasárnapi munkaszünet minden üzletre, iparra, orfeumra és a *színházra* is szól, de nem szól a mozira, amely megbecsülhetetlen kulturmissiót teljesít.

Hogy a zombori mozivállalat fényes üzleti vállalkozás, nem tudom, de az obstinárokhöz küldött körlevelekből azt kell gyanítanom, hogy korántsem oly fényes jövedelmezőségű vállalkozás lehet, amelyet még újabb terhekkel megrakni lehetne anélkül, hogy ezen vállalkozást tönkre ne tegyék.

A város úgy gondolkodik, hogy ez az adó nem érinti magát a mozivállalatot, amely ezen adót egyszerűen beszedi a közönségen.

Hát tisztelt Uraim! Ha a mozivállalat nem szenved a jegyadó miatt, ugyan miért nem mondatták ki az amugy is mindenre kapható városatyákkal a szórakozási adót s megfizették volna a jegyadót a színházi publikummal is, mert hiszen Önök szerint a színházi direktor sem szenvedne ezáltal semmit. Vagy miért nem találkozott a város érdekeit oly nagyon szíven viselő városatyák között legalább egyetlen egy is, aki azt önként felajánlotta volna?

Tehát a szegényebb ember, akit a feltétlenül kulturmissiót teljesítő mozi, ugyszólván a hajánál fogva kiemel a spirítusból, fizessen szórakozására adót, míg a feltétlenül jobb viszonyok között levő színházi publikum nem kíván a város jövedelmeinek gyarapításához fillérjeivel hozzájárulni, holott éppen e gyarapításból előálló városfejlesztés áldását, előnyeit éppen ez utóbbi, a szórakozásáért nem adózó publikum élvezi nagyobbbrészt.

Tessék ezt elvitatni. Hol van itt az igazság, hol van itt egyenlő bánásmód?

Vas.

Vértesi Károly beszéde.

Zomborban A Magyar Védő Egyesület 1914. évi március 30-án tartott közgyűlésén *Vértesi Károly* elnök az egyesület hivatásáról és a magyar iparpártolásáról szép és magvas beszédet mondott; amelynek hatása alatt a közgyűlés, a beszéd kinyomtatását és a tagok közt való szétosztását elrendelte s a köztételre lapunkat is fölkerlte. A legszivesebb készséggel teszünk eleget a kérésnek s közöljük a közérdekű beszédet, amely a következőleg hangzott:

Tisztelt közgyűlés!

Magyar védő egyesületi tagtársak!

Megvallom, hogy fájó érzéssel és nehéz sóhajjal nyitom meg ezt a közgyűlést, melyen beszámolok a mult 1913-ik egyesületi évi működésünknek az eredményéről. Kevés az, elmondom röviden, hogy átmehessek más tárgyra.

Megszereztük és 1913. évi április 8-án előadtunk egy napon kétszer is az Arena Moziban Dobeczki Sándornak, anyaegyesületünk nagy buzgóságú ügyvezető alelnökének a „Nem adózunk” című darabját, mely a magyar ipar pártolására serkent. Megnézték azt, akiket érdekel, a tanuló ifjuság nagyobb számmal mint azok, akiknek az tulajdonképpen

szólt: iparosoknak, kereskedőknek. Általában ezek mindig hiányoznak ott, ahol lenniök kellene, ahol az ő érdekükről van szó s így csekély volt, csak 30 korona 70 fillér a tiszta jövedelem, melyet a hazafias vállalat egészben az Egyesületünknek juttatott. Közönségünk közönye ezáltal is sajnosan volt tapasztalható, pedig a nagy közönyösségben nincs sem ész, sem logica, főleg mikor olyan nagyon érdekes volt ez a megnézés, hasznos az okulás és okadatolt a következtetés, tanuságos a példa adás. Az előadást a hir szárnyra kapván, többen fejezték ki sajnálkozásukat, hogy nem látták, nem hallották, de az mit sem változtat a dologon, mely meg nem ismétlődhetett. Az Egyesületünk készséges örömmel és buzgó fáradsággal cselekedett, mert remélte, hogy a nagyon tanulságos darab előadása után sokan észbe kapnak a magyar ipar pártolására nézve és hogy az Egyesületünknek híveket szerez az előadás.

Menjünk tovább. A budapesti anyaegyesület által több példányban nekünk megküldött s a magyar királyi kereskedelmi miniszterium tiz füzetes összeállításában megjelent a „Hazai ipari beszerzési források címjegyzékének füzetes kiadását“ több példányban osztottuk ki ingyen az iparosaink és kereskedőink között az iparáguk üzése szerint. Vas és fémipar, gépgyártás, kő, föld, agyag és üvegipar, fa és csont ipar, bőr, sörte, szőr, toll, viaszos vászon és ruggyanta ipar, fonó és szövő ipar, ruházati ipar, élelmezési és élvezeti ipar, vegyészeti ipar, papiros ipar és sokszorosító ipar, végre Horvát-Szlavonországok iparának beszerzési forrásairól megannyi jegyzékben szólnak a füzetek. Beszerzési forrás tehát bőven van, csak meríteni kell abból. Megadtunk hozzá minden alkalmat.

A kereskedelmi m. kir. miniszter támogatásával a hazai kereskedelmi és iparkamarák, továbbá a budapesti Magyar Védő Egyesület adta ki ezt a hasznos címjegyzéket, hogy mindenki, akinek szüksége van valamire, megtalálja benne a magyar beszerzési forrást. Iparosainkon és kereskedőinken áll abból hasznot meríteni, az országnak és nekünk. A mi tagdíj koronáinkból is fedezte az anyaegyesület a kiadási költséget s így mi is, egyesületi tagok közreműködünk tagdíjainkkal a magyar ipar terjesztésében. Folyó évi január hó 6-án is 138 koronát küldtünk a Védő Egyesületnek Budapestre. Sok apró és nagy tárgyból áll a világ, sok apró cselekedet a hazai ipar védelmének a terén, mégis csak kiadó munka, habár szemmel nem látjuk a növést, valamiként a fűt sem látjuk, de azért mégis nő az, terjed.

Gyárakat, önmagától értetik, nem építhetünk, iparágakat nem honosíthatunk meg a városunkban, mert nem anyagi erővel dolgozunk. Ami tőlünk telt, megtettük a multban, a jövőben is teszünk. Cselekszünk és nem aluszunk, szemtől-szembe mindent megfigyelünk.

Mit tettünk még? A leány osztályunk tanácsára és kérelmére a helybeli női ipariskolában tanitattuk Rorbacher Magdolnát a másod éves tanfolyamban fehérnemű varrásra, Mészáros Herminát pedig fehér himzésre az első éves

tanfolyamban. Fizettünk a tanításukért 108 koronát az Egyesületünk pénztárából. Mind a két nevezett, az intézet legjobb növendékei közé tartozott. Tanítsanak ők tovább, fejlesszék a házi ipart. Máskor esetleg majd másra költünk, ha lesz miből, mindenesetre célunknak megfelelően olyan valamire, mivel a magyar ipart, háziipart előmozdíthatjuk.

Behatóan tárgyaltuk továbbá mult évi július 18-án tartott választmányi ülésünkön Steiner Lajos ügyvezető igazgatóknak a külföldi áruk kiszorítása céljából beterjesztett írásbeli indítványát illetve javaslatát, mely Budapesten szövetekezeti alapon magyar ipari termékek áruházának a létesítésére vonatkozik. A kellőképpen megokolt s általunk elfogadott indítványt felterjesztettük további megbeszélés és eljárás, cselekvés okából a központi Magyar Védő Egyesületnek. Jó dolog ez, de nagy dolog, minden esetre érni kell még annak. Mi felirtunk és megkértük az anyaegyesületet, hogy tegye az eszmét magáévá s indítsa országos mozgalmat az iránt, hogy Budapesten forgalmas helyen egy nagy „Szövetekezeti magyar áruházat,“ létesítsen, úgy, hogy a Védő Egyesület az összes magyar gyárak tulajdonosait szólítsa fel e célból, hogy kizárólag magyar gyárosok készítményeit áruló áruházat létesítsen s a pénzkérdést is javaslatunk szerint oldja meg.

Más. Egyesületi új pénztárnokunk Vujevich Alajos rendbe hozta teljesen az egyesületi számodásokat, a könyveket megfektette, a jegyzékeket könnyen áttekinthetőkké tette, de a régi baj azonmód megmaradt továbbra is régi bajnak, a tagdíj hátralékokat értem ez alatt. Lassan és nehezen folynak be ezek, tagjaink száma az előrelőtt közönyben folyton-foiyvást fogy, de ez, elkedvetlenedést ne váltson ki belőlünk, nekünk intézőknek, kiknek a szíven fekszik az Egyesületünk ügye s a magyar hazánk sorsa, ne csüggedjünk azért, nem szabad, sőt azon kell iparkodnunk, hogy a teljes létjogosultsággal bíró, sőt hasznos és szükséges Egyesületünket kellő és odaadó munkálkodásunkkal fentartsuk. Segít minket jó időre a jobb időkben megtakarított az a készpénzben meglévő s gyümölcsözés végett elhelyezett egyezernél több korona, melyről az egyesületi számodásokban lesz szó.

Kiverekedni a magáét dolgozik az olasz irredenta, a német Schulverein, az orosz szentszinodus és mi magyarok, akik nyelvi, népi elszigeteltségben élünk, még sem támogatjuk úgy, amint kellene a Magyar Védő Egyesületet. Sajnáljuk az évi négy koronát! Azt mondják nincs, nagy a társadalmi adó, azt is mondogatják: hát ugyan mit is csinál a Magyar Védő Egyesület? A mondottak után csupa mellé ütés ez, mert mi figyelő szemmel nézzük a társadalom felsorakozását a színház, mozi, hangverseny, lóverseny, mindenféle verseny telt házát. Nagyra táplált igényekkel, fényűzés a ruházatban, evésben, ivásban, hát még a kártyázással mennyi, de mennyi pénz uszik el!

De én a Magyar Védő Egyesületben nem csupán az anyagi támogatást értem, hanem a még sokkal nagyobb

erkölcsit, a munkába állást. Nem sokat beszélni, hanem sokat tenni, ez az, amit nem szeret a magyar.

Tisztelt közgyűlés! Rossz idöket élünk s ebben, a mi munkásságunktól sem lehet többet, joggal várni. Az elmúlt 1913-ik év, nekünk valóban messzinai esztendő, sok bajjal, gonddal, keserűséggel, mondjuk, hogy a hasonlat megálljon, rombadőléssel járt. Sok minden pusztította édes hazánkat. Irtó báboru a közelben, világizalmak közelben és távolban, állig költséges fegyverben állás itthon, mely zsbibasztott, a tavaszi késő fagy, mely sokat söpört el a reménységünkben, a rendkívüli sok esőzés az ország széltében-hosszában, árviz pusztítás károkkal, szivettépő volt a sok nyomoruság, az amugy is nincstelen időben drágaság, pénzhiány, gazdasági pangás, kereskedelmi benuulás, nyomasztó hatás, cégeknek válsága, bukása, elfogyván a kenyér szájuk elöl, tömeges kivándorlás a magyar faj munkabírásának teljesítő képessége dacára s. t. b. könnyenelő sem számítható sok és nehéz csapás nehezedett reánk, a szerencsétlenségek minket csaknem agyonnyomtak, az áldatlan politikai helyzet pedig tüzelte egymás ellen a honfitársakat s ez alatt gurult, csak gurult a sok pénz az idegenbe, külföldre. Megvan a számodás, megcsináltuk tavaly az 1912-ik évről. Szörnyűkődünk, 2212 millió korona értékű idegen áru jött be az országba, 1800 millió volt csak az ipari behozatalunk. Mindez csak egy fél század alatt harminc milliárdnál több koronát tesz ki. Ime az észrevétlen sok kicsi, az évek jöttével-mentével milyen sokra, nagyra nő, ha összeadjuk a számok oszlopát. Ugyebár jó volna, ha ez a nagy garmada pénz itthon maradt volna. Volna belőle nekem, neked, neki, mindnyájunk szükségletének a fedezésére jutna belőle.

Annak vagyunk mi örei és szószólói, hogy ez a külföldre való meg gondolatlan pénzszórás tovább így ne legyen, bizony tovább ne legyen, mert végképpen elszegényedünk, koldusbotra jutunk, örvénylő veszedelembe sodródunk és elpusztulunk. Azért arra kérünk mindenkit, hogy öntudatra ébredve, kapjon már a jobbik eszéhez, hallgasson ránk, a Magyar Védő Egyesület tanítására és ne vásároljon idegen árut, főleg akkor ne, mikor ilyen nekünk is jó és jutányos áron van. Országos ez az érdek.

Ebből a szempontból indult ki a m. kir. vallás és közoktatási miniszter is, megértő férfiu, mikor felismerte a Magyar Védő Egyesületnek az ifjusághoz intézett „Szózat“ának a fontosságát, a hazai iskolai író- és rajzszerkesztés felismerését célzó füzetét meglátva, hogy 1913. évi szeptember 12-én körrendeletet adott ki az összes intézetek vezetőségéhez arra nézve, hogy kövessék a Magyar Védő Egyesület intését. Ez a miniszteri rendelet a Hivatalos Közlönyben is megjelent. Benne van az igazság, a valóság lelke s hiszem, hogy a siker kulcsa is.

Követeljünk tehát hazai származásu árut, mert van. A háztartást vezető nő is ilyet kérjen. Kezünknel van a „Magyarországi gyárosok, iparosok és kereskedők honi áruinak háztartási cím-

tára az 1914. évben." Ebből mindenki 870 tételben megtudhatja, mit hol vegyen, hogy az magyar áru legyen, férfi, nő, gyermek úgy tegyen, a nemtörődés pedig vesszen, vesszen. Akarnoknak kell lenni, számolónak kell lenni. Ez nem csupán hazafias és iparos ügy, hanem — és ezt vegyük nagyon az eszünkbe — valamennyiünknek az anyagi érdeke. Különös, sőt bosszantó és megbotránkoztató, hogy amíg minden nemzet, vagyosabb nemzet, a maga anyagi érdeke szerint cselekszik, addig mi szegény magyarok, mondjuk vakok, az anyagi érdekeink ellenére teszünk, azért veszünk. Ez jóhoz nem, rosszhoz vezet.

De most már menjünk haza és lépjük át a magunk küszöbét.

Keltsünk fel a dolgunk iránt jó közvéleményt. Ne hagyatkozzunk tisztán arra, hogy intsünk, tanítsunk, hanem elől járjunk jó példával. A magyar iparpártolás eszméjét ne ejtsük el, hanem erősen tartjuk és hirdessük azt továbbad is, ne hagyjon el minket a vezető gondolat és legyünk erős akaratúak. Iparkodjunk új tagokat szerezni.

Abban a reményben, hogy így teszünk, zaj és feltűnés nélkül cselekszünk s elszántan küzdve a reményünket nem engedjük széjjel foszlani, ezen a IX. évi rendes közgyűlésünkön a tagtársaimat, bajtársaimat szívélyesen üdvözlöm s a tanácskozás sorrendjét azzal nyitom meg, hogy legyen közel szívünkhöz a mi népünk, a mi országunk és szeressük a Magyar Védő Egyesületünket. Ugy legyen!

HIREK.

Nagyheti szertartások sorrendje a zombori karmelita templomban: *Virágvasárnap* a barkaszentelés fél 10 órakor kezdődik, utána nagymise. *Nagyszombat* 5 órakor kezdődik a papi szolozsma Jeremiás siralmaival. *Nagyszentiván* délelőtt 10 órakor van a nagymise ünnepélyes áldoztatással. Délután 5 órakor papi szolozsma, Jeremiás siralmi. *Nagypénteken* fél 9 órakor bunyevác szt. beszéd, Passiv, csonka mise, az oltáriszentség kitétele a díszes szentsírban. Délután 5 órakor papi szolozsma, Jeremiás siralmi. 7 órakor az oltáriszentség eltétele. *Nagyszombaton* reggel 8 órakor tűzszentelés, Exultet, jövődölések felolvasása, nagymise, ételek megáldása. Délután 4 órakor feltámadási körmenet. *Husvétvasárnap* 5 órakor feltámadási ünnepélyes mise, utána ételek megáldása. Fél 10 órakor bunyevác szent beszéd, utána nagymise. Délután 5 órakor magyar szentbeszéd. *Husvéthétfőn* 10 órakor nagymise, délután 5 órakor német szentbeszéd, pápai áldás.

A választókerületek beosztása. Az országgyűlési képviselő választó kerületeket a kormány Bácsbodrog vármegyében a következőképpen osztotta be:

I. Apatini választó kerület. Székhelye: Apatin, Apatin, Bácskertes, Bácsszentiván, Bezdán, Gombos, Monostorszeg, Szilágyi, Szond, Sztapár.

II. Bácsalmási választókerület, székhelye: Bácsalmás, Bácsalmás, Bácsbokod, Bácsborsod, Borota, Csávoly, Felsőszentiván, Jánoshalma, Kisszállás, Kunbaja, Madaras, Mátételke, Mélykut, Réim, Tataháza.

III. Hódsági választókerület. Székhelye: Hódság, Bácsordas, Bácsujfalu, Dérnye, Doroszló, Hódság, Kőbény, Liliomos, Militics, Ósód, Paripás, Pincéd, Szentfűlöp, Szilberek, Urszentiván.

IV. Kerényi választó kerület. Székhelye: Kerény, Bácsgyulafalva, Bácskossuthfalva, Bajmok, Csonoplya, Kerény, Nemesmilitics, Ószivác, Pacsér, Ujszivác.

V. Kulai választókerület Székhelye: Kula, Bácsfeketehégy, Kishegyes, Kucora, Kula, Överbász, Szeghegy, Ujverbász.

VI. Óbecsei választókerület. Székhelye: Óbecse Mohol, Óbecse, Péterréve Szenttamás, Turja.

VII. Ófutaki választókerület. Székhelye: Ófutak, Begecs, Kiskér, Kiszács, Ófutak, Ókér, Petróc, Piros, Temerin, Tisztaistvánfalva, Ujfutak, Ujsóvő.

VIII. Palánkai választókerület. Székhelye: Palánka, Bács, Bácsstóváros, Bácsujlak, Bogyán, Boróc, Bulkeszi, Dunabökény, Dunacséb, Dunagálos, Ópalánka, Palánka, Palóna, Parrag, Szépliget, Szilbács, Ujpalánka, Vajsza, Wekerlefalva.

IX. Regőcei választókerület. Székhelye: Regőce, Bátmonostor, Béreg, Csátalja, Dávod, Gádor, Gara, Hercegszántó, Katymár, Körtés, Küllöd, Nagybaracska, Órszállás, Regőce.

X. Titei választókerület. Székhelye: Tittel, Alsókabol, Bácsföldvár, Boldogasszonyfalva, Csurog, Dunagárdony, Felsőkabol, Káty, Mozsor, Nádajla, Sajkásgyörgye, Sajkáslak, Sajkászentiván, Tiszakálmánfalva, Tittel, Tündéres, Zsablya.

XI. Topolyai választókerület. Székhelye: Topolya, Ada, Bácskeresztur, Bajsa, Cservenka, Topolya, Torzsa, Vepród.

XII. Zentai választókerület. Székhelye: Zenta, Csantavér, Magyarkanizsa r. t. v., Martonos, Zenta r. t. v.

Egy bácskai urleány a pápánál. Más alkalommal megirtuk már, hogy Fernbach Károly orsz. képviselő, volt főispán serdülő bájos leánya, Fernbach Márta, ezidőszent a svájci Lausanne egyik világhírű nőnevelő intézetében van, amelynek hivatása az előkelő családok leányainak magasabb társadalmi nevelését tökéletesebbé és perfektté tenni. Az intézet nevelési rendszeréhez tartozik, hogy a növendékeket kisebb nagyobb utazásokra viszik, hogy világismeretüket szélesebbkörűvé tegyék. Az idén egy olaszországi körutazás volt a programon. Ellátogattak a többek között Nápolyba, Flórencbe, Velencébe, Rómába. Az utóbbi helyen aztán Fernbach Mártának eszébe jutott, hogy „Rómában lenni és pápát nem látni” — mégis csak kár volna. Arról, hogy az intézet területileg megjelenjen a Vatikánban, szó sem lehetett, mivel ez nem volt benne a programban. A kuruclelkű szülők temperamentumos leányában azonban sokkal több erély és határozottság lakozik, semhogy a nehézségek elől könnyen meghátrálna. Tehát „gondolt merészet és nagyot” s fölkereste és közbenjárásra fölkererte Flederus hollandi konzult, aki most Rómában képviseli Hollandiát s aki a Fernbach családdal még budapesti konzul korából jó barátságban van. A konzulnak sikerült is kieszközölni az audienciát és a pápa március hó 24-én délelőtt 10 órakor fogadta Fernbach Mártát. S a bátor és energikus bácskai urleány szentatya áldásával és a pápai fogadtatás feledhetetlen emlékével hagyta el Rómát.

Halálozás. Részvéttel vettük a gyászírt, hogy Heincz Nándor földbirtokos, Bácsbodrog vármegye törvényhatósági bizottságának tagja április hó 1-én éjjeli 1 órakor Kulán 73 éves korában szívszélhűdés folytán elhunyt. Temetése április hó 3-án ment végbe Kulán. A megboldogultat özvegyén, szül. Smitner Mária urnón kívül unokaöccse Fernbach Péter nagybirtokos, Zombor sz. kir. város volt országgyűlési képviselője, továbbá unokahuga özv. Fernbach Antalné szül. Fernbach Anna, sógora Nierth Béla nejevel Smitner Lenkével és anyósa Smitner Éva gyászolja.

Uj lap Zomborban. Koroknay József nyomdász szerkesztésével és kiadásában, *A város* cím alatt, április elsején új lap jelent meg Zomborban. Hogy milyen fajtájú akar lenni: politikai, társadalmi, szépirodalmi, tudományos vagy szaklap-e, azt nem árulja el. Hézagpótlónak mondja ugyan magát, de azért csak „havonta” jelenik meg; ami arra vall, hogy nem valami nagy lehet az a hézag, amelyet pótolnia kell,

ha ilyen ritkán akad pótolnivaló. Őszintén megvallva, a magunk részéről nem tartottuk volna érdemesnek tudomást venni róla, mert közönséges áprilisi tréfának véltük az egész kiruccanást. De azt az impertinenciát már még se hagyhatjuk szó nélkül, amivel megindokolja a világrajövetelét. Azt mondja ugyanis a groteszk kis figura, hogy neki azért kellett jönnie, mert: *„Zombor közönségének nincs egy újságja se, mely igazi újság lenne.”* Ejnye, ejnye, azt már igazán nem gondoltuk volna, hogy vénségünkre Koroknay irtól kell leckét vennünk az újságírás mesterségéből. No de nem baj; amilyen nagy férfiú, még kioktathatna bennünket. Hanem attól félünk, hogy nehéz lesz szegénykének a fejünkbe tölcserrel tölteni az újságírás tudományát, mert olyan fellengző stílusban beszél, a mi nekünk „arabusul” van. Például ezt mondja: *„Önös érdekek limonádeba mártogatott pennájával írónak ugyan némely papiroskák, ámde ezek csak arra jók, hogy a lelki világosság jól elbástyázott réseit tömjék ki velük és nem arra, hogy a világosságot terjesszék. Klikkek, egyének nyavalyás mosolyát lesik, hogy azután mint világrengető eseményt, személyi hírben leadják. Ez a zombori újságok rövid, de igaz vázlata.”* Hát mi tőrés-tagadás, ez olyan okos beszéd, hogy mi nem tudjuk megérteni. S nagy szomorúságunkra, még az a reménységünk sincs meg, hogy „A város” szíveskedni fog ezt a horribilis mondást közönséges nyelven megmagyarázni; mert az a sejtésünk, hogy „A város” második számához már aligha lesz szerencsénk. Pedig milyen szépen indult az „önös érdekek” ostorozásában. Az első szám ugyanis kizárólag a Koroknay urék nyomdájának és a mozinak az érdekeit propagálta, semmi egyebet. Milyen fényes példákat adhatt volna még az — *érdektelenségéből*. Kár, igazán kár, hogy magas paripán lovaló kollégánk . . . pardon . . . professzorunk elpusztul, mielőtt — iskolát alapíthattott volna.

Az országos Szimfoniai zenekar hangversenye. A szimfonikus hangversenyüket pénteken rendezték a színházban. Meglepetéssel láttuk a telt házat, mert igazán nem szoktuk meg, hogy a zombori közönség művészi dolgok iránt ily nagy érdeklődéssel viseltessen. Annál nagyobb örömmel láttuk ez alkalommal a nagyszámu és előkelő közönséget, mely végig feszült figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta a műsor kitűnő számait. És ez az érdeklődés jól megérdemelt is volt, mert az egyes számok művészi precíz kivitele, a közreműködők nagy zenei képzettségéről és a szerzőknek teljes megértéséről tett tanúságot; A Rienzi nyitány mozgalmas és erőteljes melodiáiban a forradalmár Wagnert hallottuk, aki mindenképpen iparkodik a régi sablonos olasz opera formáiból szabadulni. Ennek előadásánál egy kis idegesség volt észrevehető az egész zenekaron, amely azonban a következő számnál már teljesen eltűnt, úgy hogy elragadtatva hallgattuk Volkmann II. Szerenádjának leheletszerűen előadott, behizelgő, lágy melodiáit, mely után Csajkovszky hatalmas koncepciójú ouverturje és Beethoven V. szimfóniája a közönség tomboló tetzésnyilvánítását váltotta ki, amit meghálálándó Lebovszky a szimfonikusok hangversenymestere ráadásul Winioszky: Sonvenir de Moskva című művét adta elő zenekar kíséret mellett bámulatosan tökéletes technikával. Utolsó szám Berlicz Rákóczi indulója volt, mely után is a közönség még mindig csak alig-alig akart elmozdulni a helyéről.

A kut títka. Bátmonostoron a napokban a Vodica mellett levő kutból vizet akart meríteni egy monostori asszony. Amikor a vödört felhuzta, rémülve látta, hogy a vödörön egy rongyokba takart csecsemő hullája akadt fenn. A váratlan lelet az első pillanatban annyira meglepte, hogy nem tudta mit csináljon. Később azonban elsielt a csendőrséghez s jelentést tett az esetről. A csendőrség nyomban megindította a nyomozást. Mindenekelőtt megállapították, hogy a csemő két hete lehet már a kutban (ez idő alatt a környék azt a megfertőzött vizet itta) és a csecsemő az orvos állítása szerint 1—2 hetes lehetett. A csendőrség a csecsemő gyilkosa után erélyes nyomozást indított s a csendőrök a gyilkos anyát le is tartóztatták Mészáros Istvánné személyében.

A városi könyvtár. A Zombor sz. kir. városi könyvtáregyesület választmánya folyó hó április 1-én gyűlést tartott, melyben megállapította a folyó évi költségvetést. Eszerint a folyó évben is 1100 koronáért fog könyvet vásárolni a könyvtáregyesület és pedig a legújabb tudományos és szépirodalmi műveket. A könyvtár forgalma az elmúlt 1913. évben is jelentékeny volt, amennyiben 3231 kivétel történt s 16.155 kötet fordult meg az egyesület tagjainak kezén. Az összes könyvanyag 56.000 kötet. Tagja lehet a könyvtáregyesületnek minden felnőtt zombori vagy vidéki egyén, ki ezen szándékát szóban vagy írásban a „Zombori városi könyvtár“-nak bejelenti. A zombori tag évi 6 korona tagsági díjért használhatja a könyvtárt; a vidéki tag tagsági díja 8 korona és 10 korona óvadék, mely óvadékat azonban a tag kilépésekor a könyvtár visszafizeti. A könyvtár nyitva van — vasárnap, ünnepnap és hétfő kivételével — mindennap délután 2—4 óráig. Mindennemű felvilágosítással a fentirt időben készséggel szolgál a könyvtári személyzet a városháza földszintjén levő könyvtár helyiségében.

Helyreigazítás. A következő levelet kaptuk: Tek. Szerkesztő ur! A „főkapitány udvarol“ című hirre van szerencsém szives tudomására hozni, hogy a mozi betiltást nem a rendőrfőkapitány kezdeményezte, sőt a betiltás be nem következését éppen a főkapitány helyes intézkedésének köszönhetjük. — Kiváló tisztelettel: Zwirschity Károly.

Petőfi-estély Zomborban. A Bácsmezei Irodalmi Társaság e hó 19-én, vasárnap Petőfi-estélyt rendez, melyen dr. Ferenczi Zoltán, a Tudományos Egyetem könyvtárának igazgatója, a kitűnő író előadást tart Petőfiről. Dr. Kohlmann Dezső főgimn. tanár is erről a témáról fog értekezni. Lesz továbbá — mint velünk közlik — szavazat és melodráma.

A zombori középiskolák vakációja. A zombori állami főgimnáziumban és a felső kereskedelmi iskolában a husvétii vakáció április hó 4-én kezdődik és 14 ig tart. Megelőzőleg mindkét iskola róm. kath. vallásu növendékei április 2., 3. és 4-én lelkigyakorlatokat tartottak.

A nyugdíjas tanítók mozgalma. A Zomborban és környékén lakó nyugdíjas tanítók a napokban Zomborban Parcsetich Ernő elnöklete alatt értekezletre gyűltek össze, hogy sanyaru anyagi helyzetük javítása felől tanácskozzanak. Az értekezleten a magyar kulturának 18 érdemes veteránja vett részt. Elhatározták, hogy részletesen indokolt fölterjesztésben kérelemmel fordulnak a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz, hogy szerénynek is alig mondható nyugdíjukat, mely a mai életviszonyok között a létfenntartás legnélkülözhetetlenebb szükségleteinek fedezésére nem elegendő — megfelelően emeljék föl, lakbérjavaldalmazásban és a vasuti féljegy-kedvezményben is részesítsék őket. A méltányos kérés támogatására fölkerik Konyovits Dávid orsz. képviselőt is.

Talált tárgyak. A rendőrséghez a következő talált tárgyak kerültek: Egy fekete, viaszos férfi-eszköpeny; továbbá a következő játéktárgyak: 1 drb porcellán baba, 2 drb kaucsuk baba, 1 drb gyermek játékszék, 1 drb tű és 1 drb gyermek játékpisztoly. A tulajdonosok jelentkezzenek a rendőrségnél.

Leveszöldség. Május elejéig a leveszöldség mindig ritkább és drágább lesz. Ilyenkor lép fel a Maggi-féle izesítő, mint a háziasszony hú barátja. Néhány cseppel gyenge leveseknek, izetlen mártásoknak friss kellemes ízt ad. Az olcsó probaüvegcskék révén mindenkinek módjában áll azt megkísérelni. De ügyeljünk gondosan a Maggi-névre és a keresztcsillag védjegyre.

Főzzön ma

burgonyalevest.

(5 személynek).

Öt nyers burgonyát meghámozunk, kockára vágunk és annyi sósvízben, hogy éppen ellepje, puhára főzünk. Ezalatt egy kanál zsirból és ugyanannyi lisztből világosbarna rántást készítünk, kevés reszelt hagymát, törött borsot és egy késhegynyi paprikát adunk hozzá 1 1/2 liter forró vízben négy Maggi-féle kockát feloldunk, feleresztjük vele a rántást, a puhára főtt burgonyához öntjük és az egészet felforraljuk

Meg fog róla győződni, hogy a

MAGGI-FELE kockából,

dbja 5 f.

előállított husleves a hamis leveseknek erőteljes, jó ízt ad.

IRODALOM.

SCHÖN ADOLF könyv-, papir- és zeneműkereskedésében Zombor (telefon 161.) kapható az e héten megjelent könyvujdonságok:

A jogász közönség figyelmébe!

Kaphatók a megjelent új aktuális törvények és azok kommentárjai:

Dr. Kósa és dr. Kun: Az új sajtótörvény és magyarázata . . . . . 70 K

Dr. Bedő: Az új magyar váltótörvény 6—

Dr. Nagy F.: Az új magyar váltótörvény magyarázata . . . . . 8—

Dr. Hantos E: Magyar váltójog . . . . . 5—

Indoklás a polgári törvénykönyv törvényjavaslataihoz. Bevezetés. Személyi és családi jog I. kötet . . . . . 3—

Dánielné Lengyel Laura: Edith (regény) 3:50

Dr. Sajgó: Egyévi önkéntesi szolgálat 1:60

Európa közlekedési térképe . . . . . 2—

Kultúra és tudomány.

A francia irodalom főirányai kötve 1:60

Athenaeum könyvtár.

Kóbor T.: Cognac idillek kötve 1:90

Egyetemes regénytár.

Connan Doyle: Eltűnt világ 1:20

Iparosok olvasótára.

3—4. sz. Az alkohol 1:20

5—6. sz. A növényvilág csodái 1:20

Nemzetiségi aktualitások könyvtár.

I. Aradi: A rutén skizma 1:20

Modern könyvtár.

387—88. Schiller O.: A szépség lényege és értéke 40

389—90. Gotfried Keller: Ruha teszi az embert 40

391—92. Kemény S.: Balkon 40

393. Bródy S.: A felboncolt szív 20

394—95. Gajary: Az utolsó Drághypör 40

Olcsó könyvtár.

1734—36. Dr. Rózsa D.: II. Edvard király. (Marlowe Kristóf tragédiája) 60

1742—45. Dr. Márki: Történet és történet írás 80

Magyar könyvtár.

740—42. Coleby és Knoblauch: Az igazgató ur 90

144—30

HIRDETÉSEK.

Sárga orpington
fajtyuk-tojás
darabja 20 fillér
Kapható Weigand Lőrinc-
nél, Sztapári-ut 24. sz. a.

Ház eladás.

Thököly-ut 50. szám alatti ház vendéglővel együtt szabad kézből eladó. Bővebbet ugyanott a tulajdonosnál. 80—3—1

HIRDETMÉNY.

Özv. Halm Ervinnének a zombori 3259. számú tkvi betétben felvett ingatlanait e hó 9-én déli 12 órakor irodámban a legtöbbet ígérőnek bérbe adom.

Zombor, 1914. évi április hó 2-án.

Dr. Gál Rezső

ügyvéd.

Kitűnő jó karban lévő

női ruhák

és kalapok, gyászeset miatt olcsón eladók. — Bővebbet:

WEIDINGER LAJOSNÁL

Zombor. 78—3—1

ZOMBORI CIMTÁR MEGJELENT!

Kapható a dohánytözsdékben.

Ára 2 korona.

Szelencse külvárosban
az Ács-utcában levő
három Nyemecz-féle ház

1914 május 1-től bérbeadó

esetleg előnyös felté-
telek mellett **eladó**

Bővebb felvilágosítást dr. Gaál
István ügyvéd ad. 76-3-2

Ház eladás.

Apatin községben, a Fótéren, a piac
kellő közepén üzlethelyiség és szép uri
lakással, fürdőszoba, vízvezeték és vil-
lanyvilágítás berendezéssel, megfelel
bármiféle üzletnek, elköltözés végett
szabad kézből eladó.

Bővebbet Krausz Hugó háztulajdonos
Apatin. 70-3-2

Üzletátvétel.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
ség becses tudomására hozni, hogy a
Trefort-utcában levő Schlitter Lajos-féle

szabó üzletet

átvettem s azt a mai kor kívánalmainak
megfelelő legizlésebb munkák gyors és
pontos kivitelére rendeztem be, amiért is
a n. é. közönség szives pártfogását kérve,

maradok kiváló tisztelettel

72-4-2 **Rácz József,** uriszabó.

L akatos szerszám
eladó.

Bővebbet Juhász-utca 12. szám alatt.

Eladó ház

Bercsényi-ut 43. sz. a.

ház szabad kézből eladó.

Bővebbet Stöckl Istvánnál
ugyanott. 66-6-3

Olcsó pénzkölcsönök!

4 1/2 % kamatláb mellett

teljesen kifizetve 100-at 100-ért
árfolyamlevonás nélkül. Miután
bankházunk vállalja az **összes
költséget**, a kölcsönvevő, **elő-
zetes kladás nélkül**, a tel-
jes pénzt kézhez kapja kifizetve.

Földbirtokok parcellázása
igen kedvező feltételek mellett.

Herczog Fivérek bankháza
Szabadka, Kossuth-utca. Fiók: Óbecse.
Plébánia-utca. 40-52-6

Ha eredeti

**SCRUM, MERMAID ÉS
SCHLESENGER FOOTBALL ÉS TENNIS**
felszereléseket, azonkívül mindennemű

FÉNYKÉPÉSZETI

cikket a legjobb minőségben és legolcsóbb árban akar beszerezni,
ugy mint legszolidabb és legmegbízhatóbb céget a

DÉLMAGYARORSZÁGI KOSMETIKAI VÁLLALAT

sport-osztályát ajánljuk nb. olvasó közön-
ségünk szives figyelmébe.

Telefon: 215. **ZOMBOR.** Sürgőnycim: **KOSMETIKA**
Weidinger-ház. Trefort-utca 7. szám 65-4

A világhírű „PFAFF“ varrógépek egyedüli raktára.

TELEFON 253.

57-5-4

TELEFON 253.

Van szerencsém közölni, hogy az országszerte legjobb hírnek örvendő

„U J L A K I“ írógépnek képviselőjét

Zombor város és környékére átvetttem. Készséggel hajlandó vagyok ezen
legmodernebb és legjobb hírnevű gépet kívánatra ugy Zomborban, mint Zombor
környékén működésben díjmentesen bemutatni. Együttal berendezkedtem az
írógépszaküzletre, amennyiben jóhírű varrógépüzlettemmel kapcsolatosan

IRÓGÉP-JAVÍTÓ MŰHELYT

rendeztem be, ahol a legutányosabb áron elvállalom bármely rendszerű
írógépek javítását. Hajlandó vagyok **írógépek jókarbantartását** elvállalni
csekély évi előfizetési díj ellenében. Ezeket havonként legalább egyszer
műszeresem a géptulajdonos irodájában kitisztítani, megolajozni és ellen-
őrizni, a gépet, valamint az esetleges kisebb üzemzavarokat megszüntetni
köteles. Szükség esetében azonban időközben is tartoznám a helyszínen
megszüntethető kisebb üzemzavarokat megszüntetni. Külön díjazást még
akkor sem számítok fel, ha a gépen valamely alkatrész törött, csak a
törött rész beszerzési árát számítom fel t. előfizetőimnek. Állandóan kész-
letben tartok bármely rendszerű géphez való gépszalagokat és szénpapírokat,
valamint írógép papírokat, gépolajat és bármely más gépalkatrészeket eredeti
gyári áron szállítom. Uj vállalkozásomhoz szives támogatását kérve,

maradtam kiváló tisztelettel **TURY JÁNOS,** mechanikus.

„Helickal Premier“ kerékpárok.